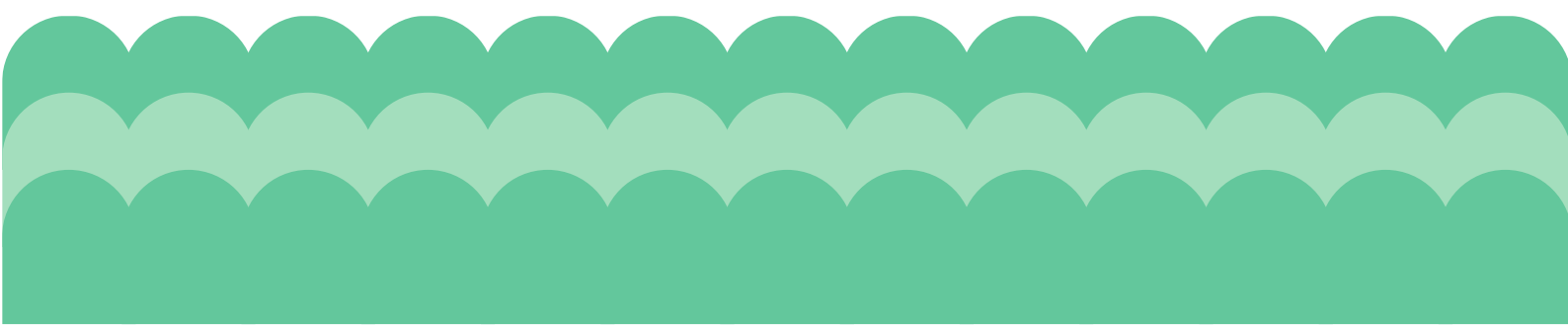

Kinnarin koulu

8. luokan valinnaiset opinnot

lv. 2025-2026

Sisällys

1	Yleistä	3
2	Valinnaisuus yläkoulussa	4
3	Valinnaisten opintojen arviointi	5
4	Valinnaiset opinnot ja jatko-opinnot	6
5	Valinnaisten opintojen valinta omassa koulussa	7
5.1	Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien esittely	10
5.2	Valinnaisten aineiden esittely.....	17
5.2.1	Syventävät valinnaiset aineet, pitkä 2vvt.....	18
5.2.2	Soveltavat valinnaiset aineet, pitkä 2vvt	22
5.2.3	Syventävät valinnaiset aineet, lyhyt 1vvt	23
5.2.4	Soveltavat valinnaiset aineet, lyhyt 1vvt.....	27

1 Yleistä

Tämä opas on tarkoitettu Kinnarin koulun 7.-luokkalaisille ja heidän huoltajilleen antamaan tietoa valinnaisista opinnoista ja niiden valitsemisesta lukuvuodelle 2025–2026. Oppaassa esitellään tarjolla olevat taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ja valinnaiset aineet sekä niiden tavoitteet, sisällöt ja arviointiperusteet.

Valinnat tehdään 7. ja 8. luokalla seuraavaa lukuvuotta varten. Valintoihin sitoudutaan koko lukuvuodeksi eikä niitä voi vaihtaa ilman erityisen painavaa syytä (esim. oppilaan terveydelliset syyt). On tärkeää, että valinnoista keskustellaan ja päätetään yhdessä huoltajan kanssa.

Koululla on oikeus päättää toteutettavista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista, valinnaisista aineista ja ryhmien muodostamisesta. Mikäli oppilaan ensimmäinen valinta ei toteudu, valinnainen pyritään toteuttamaan varavalintojen perusteella.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä valinnaisten aineiden suorittaminen edellyttää säännöllistä läsnäoloa ja aktiivista työskentelyä. Päätötodistuksen saaminen edellyttää kaikkien oppiaineiden suorittamista hyväksytysti.

Koululla lisätietoa valinnaisista opinnoista antavat:

Oppilaanohjaajat

Minna Hirvonen
puh. 040 315 3732
minna.hirvonen@jarvenpaa.fi

Sanna Pappila
puh. 040 315 2299
sanna.pappila@jarvenpaa.fi

2 Valinnaisuus yläkoulussa

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa mukaisesti. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

Valinnaisia opintoja on kahdenlaisia:

A) Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit: musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous

B) Valinnaiset aineet: syventävät ja soveltavat valinnaiset aineet

Järvenpäässä taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja ja valinnaisia aineita opiskellaan seuraavasti:

	Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (vvt)	Valinnaiset aineet (vvt)
7. lk	0,5*	
8. lk	2,5	3
9. lk	2	3

*7. luokan 0,5vvt kohdistetaan kaikissa kouluissa käsityöhän tai taide- ja taitoaineiden painotettuun opetukseen

Osa valinnaisten opintojen tunneista käytetään painotetun opetuksen järjestämiseen. Painotettuun opetukseen osallistuvalla oppilaalla jää yläkoulussa valittavaksi valinnaisia opintoja seuraavasti:

- 8.luokalla yksi 2vvt ja 0,5vvt taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja sekä 1vvt valinnaisia aineita
- 9. luokalla yksi 2vvt taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja sekä 1 vvt valinnaisia aineita

Tuntijakoon kokonaisuudessaan voi tutustua Järvenpään perusopetuksen opetussuunnitelmassa: [Järvenpään kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma - ePerusteet \(opintopolku.fi\)](#)

3 Valinnaisten opintojen arviointi

Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä valinnaisten aineiden suorittaminen edellyttää säännöllistä läsnäoloa ja aktiivista työskentelyä. Päätötodistuksen saaminen edellyttää kaikkien oppiaineiden suorittamista hyväksytysti.

A) Taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista ei tule erillistä arvosanaa todistukseen. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit arvioidaan osana yhteisesti opiskeltavia taide- ja taitoaineita (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous).

B) Valinnainen aine tulee todistukseen näkyviin omana oppiaineenaan. Pitkä valinnainen aine (2vvt) arvioidaan numerolla ja lyhyt valinnainen aine (1vvt) arvioidaan hyväksytty/hylätty -merkinnällä.

Mikäli sanallisesti arvioitu (hyväksytty -merkintä) valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen oppiaineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

Yhteisen oppiaineen syventävät valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle. Ne valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen tai sisältävät aineksia useasta eri oppiaineesta, merkitään päättötodistukseen otsikon ”soveltavat valinnaiset aineet” alle.

Jokainen tarjottava valinnainen aine muodostaa oman oppimääränsä, joka suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan itsenäisenä kokonaisuutena.

4 Valinnaiset opinnot ja jatko-opinnot

Kaikilla perusopetuksen oppimäärän suorittaneilla on yleinen jatko-opintokelpoisuus riippumatta valinnaisista opinnoista. Niiden opiskelu ei ole edellytyksenä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Valinnaisista opinnoista saadut valmiudet voivat kuitenkin helpottaa jatko-opintoja.

Ammatillisiin oppilaitoksiin haettaessa pistelaskussa otetaan huomioon oppilaan päättötodistuksesta yleinen koulumenestys ja painotettavat arvosanat. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit sekä valinnaiset aineet vaikuttavat pisteisiin tietyin ehdoin. Yleisen koulumenestyksen keskiarvoa laskettaessa otetaan huomioon sellaiset yhteiseen oppiaineeseen kuuluvat syventävät valinnaiset aineet, jotka arvostellaan numeroin (oppimäärän laajuus vähintään 2 vvt). Jos oppilaalla on numeroarviointi useammasta samaan yhteiseen oppiaineeseen kuuluvasta valinnaisesta aineesta, lasketaan ensin näiden arvosanojen keskiarvo. Pisteet painotettavista arvosanoista (kotitalous, kuvataide, käsityö, liikunta,

musiikki) lasketaan yhteisen oppiaineen arvosanan ja siihen kuuluvan syventävän valinnaisen aineen keskiarvosta.

Yleislukioihin pyritään pääsääntöisesti päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvolla. Vain valinnaisina aineina opiskeltavat kielet lasketaan lukuaineiden keskiarvoon.

5 Valinnaisten opintojen valinta omassa koulussa

Järvenpäässä valinnaiset opinnot valitaan Wilmassa 10.3.-23.3.2025. Koulu lähettää erillisen Wilma -viestin, kun valinnaistarjotin aukeaa ja antaa viestissä ohjeet valintojen tekemiseksi.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Tästä valitaan yksi pitkä valinta (2 vvt) ja yksi lyhyt valinta (0,5vvt). Molemmille valinnoille valitaan kaksi varavalintaa.

PITKÄ 2vvt		LYHYT 0,5vvt	
	Kotitalouden valinnaiset tunnit		Kotitalouden valinnaiset tunnit
	Kuvataiteen valinnaiset tunnit		Kuvataiteen valinnaiset tunnit
	Käsityön valinnaiset tunnit		Käsityön valinnaiset tunnit
	Liikunnan valinnaiset tunnit		Liikunnan valinnaiset tunnit
	Musiikin valinnaiset tunnit		Musiikin valinnaiset tunnit

Valinnaiset aineet, pitkä (2vvt)

Tästä valitaan yksi pitkä valinnainen aine (2vvt) ja kaksi varavalintaa. Toteutunutta pitkää valinnaista ainetta opiskellaan 8. luokalla. Kuitenkin jos oppilas valitsee 8. luokalle B2-kielen, sitä opiskellaan myös 9. luokalla. Painotetun opetuksen oppilas ei valitse tästä mitään.

Koodi	Valinnaisen aineen nimi	Syventävä	Soveltava
	B2-kieli: espanja, ranska, saksa ja venäjä	x	
	Beats & Loops - elektronista musiikkia	x	
	BiMa – biologia ja maantieto		x
	Pallopelit	x	
	Piirustus ja maalaus	x	
	Sesonkiruokia ja sesonkileivontaa	x	
	Tekninen työ	x	
	Tekstiilityö	x	

Valinnaiset aineet, lyhyt (1vvt)

Tästä valitaan yksi lyhyt valinnainen aine (1vvt) ja kaksi varavalintaa. Oppilas ei voi opiskella samaa lyhyttä valinnaista ainetta sekä 8. että 9. luokalla.

Koodi	Valinnaisen aineen nimi	Syventävä	Soveltava
	Avaruuskurssi	x	
	Arkkitehtuuri ja muotoilu	x	
	Historialliset elokuvat ja dokumentit	x	
	Hyvinvoiva ja onnellinen minä		x
	Juokse ja voimaile tavoitteellisesti	x	
	Lauluklubi	x	
	Leivontataidot	x	
	Luova kirjoittaminen	x	
	Suunnittele ja valmista käsityötuote, kovat materiaalit	x	
	Suunnittele ja valmista käsityötuote, pehmeät materiaalit	x	
	Tukioppilaskoulutus		x

5.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien esittely

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit jatkavat yhteisinä oppiaineina opetettavien musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan tai kotitalouden oppimääriä. Valinnaisen tavoitteet ja sisällöt määräytyvät näiden kautta. Oppilas saa lukuvuositodistukseen vain yhdet arvosanat kustakin opiskelemastaan taide- ja taitoaineesta.

Kotitalouden valinnaiset tunnit, pitkä valinta 2vvt

Valinnaisen tavoite ja sisältö:

Tavoitteena on ymmärtää hyvien tapojen ja tasa-arvon merkitys, vahvistaa arjen hallinnan taitoja suunnittelemalla ja valmistamalla arki- ja juhla-aterioita erityisruokavaliot huomioiden, valmistaa suomalaisten ruokien lisäksi kansainvälisiä ruokia ja tutustua eri maiden tapoihin. Lisäksi tehdään kodin ja tekstiilien hoitoon liittyviä tehtäviä. Päämääränä on oppia kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia.

Syvennetään leipomis- ja ruoanvalmistustaitoja sekä suomalaisen ja eurooppalaisen ruokakulttuurin tuntemusta. Tutustutaan erityisruokavalioihin ja toteutetaan omia ateriasuunnitelmia. Kurssiin sisältyy hygieniaosaamisen jakso, jonka aikana opiskelemme hygieniapassin opetusmateriaalia. Jakson aikana voi vapaavalintaisesti suorittaa omakustanteisesti (n. 30 €) hygieniapassin.

Valinnaisen arviointi:

Oppilaan edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin. Arviointi kohdistuu oppilaan käytännön toimintataitoihin, yhteistyö-, vuorovaikutustaitoihin sekä tiedonhankinta- ja tiedonkäsittelytaitoihin. Arviointi tapahtuu jatkuvan arvioinnin ja havainnoinnin sekä kirjallisten- ja näyttökokeiden avulla. Kotitaloudesta annetaan käytännön kotitehtäviä. Oppilaat arvioivat itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla omaa ja toisten toimintaa. Numeroarvioinnin perusteet selvitetään oppilaille valinnaisen alussa.

Kuvataiteen valinnaiset tunnit, pitkä valinta 2vvt

Valinnaisen tavoite ja sisältö:

Kuvia on kaikkialla ympärillämme. Maailma avautuu meille kuvien kautta. Jaamme kuvia ja viestimme kuvin. Eri materiaaleilla kokeileva työskentely, piirtäminen, maalaaminen, valokuvaaminen ja muut kuvien tekemisen muodot vahvistavat kykyä hahmottaa ja ymmärtää ympäristöä. Nämä taidot ovat hyödyllisiä monissa ammateissa ja antavat monipuolisesti valmiuksia myös jatko- opintoihin.

Tavoitteena kahdeksannen luokan kuvataiteessa on oppilaiden kuvallisen tuottamisen keinovalikoiman laajentaminen edelleen ja rohkaisu kuvalliseen ilmaisuun. Kuvataiteessa oppilasta kannustetaan havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä.

Tekemisen lähtökohtana on kaikki ympärillä oleva, luonto, rakennukset, media (sosiaalinen media), taiteen ilmiöt ja oppilaita itseään kiinnostavat aiheet. Sisällön painotuksissa voidaan ottaa huomioon myös osiltaan oppilaiden toiveet.

Valinnaisen arviointi:

Oppimisen arviointi pohjautuu opetussuunnitelman tavoitteisiin ja se on luonteeltaan kannustavaa ja oppilaan yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Käsityön valinnaiset tunnit, pitkä valinta 2vvt

Valinnaisen tavoite ja sisältö:

Käsityössä tavoitteena on oppia käsityön tekniikoita ja työtapoja valmistaen erilaisia itseä kiinnostavia tuotteita. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa valmistamalla käsityötuote. Käsityön valinnaisessa on mahdollista syventää oppilaan mielenkiinnonkohteiden kautta sekä tekstiilityön että teknisen työn työtapoja.

Valinnaisen arviointi:

Käsityön valinnaiset tunnit arvioidaan osana käsityöoppiainetta, eikä siitä tule erillistä arvosanaa. Arviointiin kuuluu työskentely kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti kaikkein vaiheineen alkaen suunnittelusta ja päättyen tuotteen valmistumiseen itsearviointineen.

Liikunnan valinnaiset tunnit, pitkä valinta 2vvt

Valinnaisen tavoite ja sisältö:

Liikunta on oppiaine, jossa pyritään lisäämään oppilaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja hyvinvointia niin koulun arjessa kuin vapaa-aikana.

Valinnainen liikunta sisältää runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa, jolla pyritään kehittämään oppilaiden kestävyyttä, voimaa, nopeutta ja liikkuvuutta. Näitä ominaisuuksia kehitetään mm. juoksulenkkeilyn, pallopelien, jumppailun, musiikkiliikunnan, lihaskuntoharjoittelun, jääpelien, vesiliikunnan, akrobatian ja muun kuntoliikunnan parissa sekä mahdollisuuksien mukaan tutustumalla eri urheiluseurojen lajitarjontaan ja liikuntapaikkoihin.

Psyykkiseen vaikuttavuuteen pyritään positiivisella asenteella sekä myönteisillä ja haastavilla liikuntakokemuksilla, jotka tuottavat onnistumisen elämyksiä. Sosiaalisessa toimintakyvyssä painotetaan myönteisen minäkuvan vahvistumista. Tähän pyritään erilaisilla pari- ja ryhmätehtävillä, vastuun ottamisella omatoimisten liikuntatehtävien suorittamisesta, yhteissuunnittelulla, ryhmäohjaustehtävillä sekä toisten huomioimisella ja kannustamisella.

Valinnaisen arviointi:

Numeroarviointiin vaikuttavat tuntiaktiivisuus, asenne liikuntaa ja liikkumista kohtaan, oman parhaansa yrittäminen, ryhmätyöskentely sekä oppiminen.

Musiikin valinnaiset tunnit, pitkä valinta 2vvt

Valinnaisen tavoite ja sisältö:

Musiikin valinnaisilla tunneilla kehitetään musiikillista ilmaisua laulaen ja soittaen erilaisia musiikkityylejä sekä omatoimisten luovien tehtävien avulla. Tavoitteena on myös itsetuntemuksen ja minäpystyvyyden kehittyminen, yhdessä toimiminen sekä musiikin luoma hyvinvointi luonnollisena osana elämää.

Valinnaisryhmä osallistuu aktiivisesti ohjelmiston ja esiintymisten suunnittelemiseen. Tunneilla soitetaan ja lauletaan paljon erilaista musiikillista materiaalia ja käytetään laajasti eri soittimistoa. Kurssilla on myös mahdollisuuksia toteuttaa omia projekteja musisoiden ja teknologiaa hyödyntäen (esim. kuvaa ja ääntä yhdistävät videot, omat sävellykset, itse valittujen kappaleiden harjoittelu jne.).

Valinnaisen arviointi:

Musiikin valinnaiset tunnit arvioidaan osana yleisen musiikin opintoja, eikä siitä tule erillistä arvosanaa. Arvioinnissa painottuvat osallistuminen työskentelyyn ja kehittyminen omalla taitotasolla sekä itsearviointi.

Kotitalouden valinnaiset tunnit, lyhyt valinta 0,5vvt

Valinnaisen tavoite ja sisältö:

Tavoitteena on tutustua suomalaisen ruokakulttuurin historiaan ja tulevaisuuteen sekä vahvistaa arjen hallinnan taitoja valmistamalla erilaisia arki- ja juhla-aterioita.

Syvennetään leipomis- ja ruoanvalmistustaitoja sekä ruokakulttuurin tuntemusta. Tutustutaan suomalaisen ruokakulttuurin muuttumiseen 1940-luvulta lähtien. Pohditaan myös suomalaisen ruokakulttuurin tulevaisuutta ja käsitellään ajankohtaisia ruokaan liittyviä trendejä.

Valinnaisen arviointi:

Kotitalouden valinnaiset tunnit arvioidaan osana kotitalouden oppiainetta, eikä siitä tule erillistä arvosanaa. Arviointi kohdistuu oppilaan käytännön toimintataitoihin, yhteistyö- ja

vuorovaikutustaitoihin sekä tiedonhankinta- ja tiedonkäsittelytaitoihin. Arvioinnissa painottuvat osallistuminen työskentelyyn ja tunneilla työskentelyssä näytetty osaaminen.

Kuvataiteen valinnaiset tunnit, lyhyt valinta 0,5vvt

Valinnaisen tavoite ja sisältö:

Valinnaisessa opitaan mitä ovat tila- ja ympäristötaide sekä installaatiot. Ryhmätyötaidot kehittyvät samalla, kun opitaan esimerkiksi nykypäivänä monessa ammatissa hyödyllisiä kuvankäsittelytaitoja GIMP-ohjelmistolla (maskaaminen, leikkaaminen, koon muuttaminen, peilaus, suodattimien käyttö). Taidot siirtyvät helposti myöhemmin myös työmarkkinoilla tärkeän Photoshop-ohjelmiston osaamiseen. Valinnainen vahvistaa oppilaiden ymmärrystä taiteen moninaisuudesta ja avaa suuntia, joiden kautta omaan toimintaympäristöön voi vaikuttaa.

Tässä kuvataiteen valinnaisessa keskitytään projektiluontoiseen työskentelyyn. Pääpaino on tila- ja ympäristötaiteessa sekä installaatioissa. Valinnaisen päätyö on ryhmätyönä suunniteltava teos (teoksen saa myös halutessaan tehdä yksin). Projektin yhteydessä opetellaan muun muassa kolmiulotteista hahmottamista ja kuvankäsittelyä.

Valinnaisen arviointi:

Oppimisen arviointi pohjautuu opetussuunnitelman tavoitteisiin ja siinä huomioidaan yksilöllinen edistyminen. Arviointiin vaikuttaa vahvasti tuntityöskentely ja siinä katsotaan ryhmätyötaitoja ja suunnitelmallisen työskentelyn taitoja.

Käsityön valinnaiset tunnit, lyhyt valinta 0,5vvt

Valinnaisen tavoite ja sisältö:

Käsityössä tavoitteena on oppia käsityön tekniikoita ja työtapoja valmistaen erilaisia itseä kiinnostavia tuotteita.

Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuuksiin, muotoiluun ja

teknologiaan perustuvaa toimintaa valmistamalla käsityötuote. Käsityön valinnaisessa on mahdollista syventää oppilaan mielenkiinnonkohteiden kautta sekä tekstiilityön että teknisen työn työtapoja.

Valinnaisen arviointi:

Käsityön valinnaiset tunnit arvioidaan osana käsityöoppiainetta, eikä siitä tule erillistä arvosanaa. Arviointiin kuuluu työskentely kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti kaikkine vaiheineen alkaen suunnittelusta ja päättyen tuotteen valmistumiseen itsearviointineen.

Liikunnan valinnaiset tunnit, lyhyt valinta 0,5vvt

Valinnaisen tavoite ja sisältö:

Liikunta on oppiaine, jossa pyritään lisäämään oppilaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja hyvinvointia niin koulun arjessa kuin vapaa-aikana.

Valinnainen liikunta sisältää runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa, jolla pyritään kehittämään oppilaiden kestävyyttä, voimaa, nopeutta ja liikkuvuutta. Näitä ominaisuuksia kehitetään mm. juoksulenkkeilyn, pallopelien, jumppailun, musiikkiliikunnan, lihaskuntoharjoittelun, jääpelien, vesiliikunnan, akrobatian ja muun kuntoliikunnan parissa sekä mahdollisuuksien mukaan tutustumalla eri urheiluseurojen lajitarjontaan ja liikuntapaikkoihin.

Psyykkiseen vaikuttavuuteen pyritään positiivisella asenteella sekä myönteisillä ja haastavilla liikuntakokemuksilla, jotka tuottavat onnistumisen elämyksiä. Sosiaalisessa toimintakyvyssä painotetaan myönteisen minäkuvan vahvistumista. Tähän pyritään erilaisilla pari- ja ryhmätehtävillä, vastuun ottamisella omatoimisten liikuntatehtävien suorittamisesta, yhteissuunnittelulla, ryhmäohjaustehtävillä sekä toisten huomioimisella ja kannustamisella.

Valinnaisen arviointi:

Numeroarviointiin vaikuttavat tuntiaktiivisuus, asenne liikuntaa ja liikkumista kohtaan, oman parhaansa yrittäminen, ryhmätyöskentely sekä oppiminen.

Musiikin valinnaiset tunnit, lyhyt valinta 0,5vvt

Valinnaisen tavoite ja sisältö:

Musiikin lyhyen valinnaisaineen tunneilla kehitetään musiikillista ilmaisua laulaen ja soittaen erilaisia musiikkityylejä sekä omatoimisten luovien tehtävien avulla. Tavoitteena on myös itsetuntemuksen ja minäpystyvyyden kehittyminen, yhdessä toimiminen sekä musiikin luoma hyvinvointi luonnollisena osana elämää.

Valinnaisryhmä osallistuu aktiivisesti ohjelmiston ja esiintymisten suunnitteluun. Tunneilla soitetaan ja lauletaan paljon erilaista musiikillista materiaalia ja käytetään laajasti eri soittimistoa. Kurssilla on myös mahdollisuuksia toteuttaa omia projekteja musisoiden ja teknologiaa hyödyntäen (esim. kuvaa ja ääntä yhdistävät videot, omat sävellykset, itse valittujen kappaleiden harjoittelu jne.).

Valinnaisen arviointi:

Musiikin valinnaiset tunnit arvioidaan osana yleisen musiikin opintoja, eikä siitä tule erillistä arvosanaa. Arvioinnissa painottuvat osallistuminen työskentelyyn ja kehittyminen omalla taitotasolla sekä itsearviointi.

5.2 Valinnaisten aineiden esittely

Valinnaiset aineet jaetaan syventäviin valinnaisiin aineisiin ja soveltaviin valinnaisiin aineisiin. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta.

Valinnaiset aineet arvioidaan omina oppiaineina. Pitkät valinnaiset aineet (vähintään 2vvt) arvioidaan numeroin. Lyhyet valinnaiset aineet (1vvt) arvioidaan hyväksytty/hylätty -merkinnällä. Mikäli sanallisesti arvioitu (hyväksytty -merkintä) valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen oppiaineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

5.2.1 Syventävät valinnaiset aineet, pitkä 2vvt

Valinnaisen aineen nimi: **B2-kieli: espanja, ranska, saksa ja venäjä**

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

B2-kielen opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle yksinkertaisia arkipäivän tilanteita varten käyttökelpoinen kielitaito.

Valinnaisessa opitaan kertomaan itsestä, kodista ja lähipiiristä sekä tutustutaan vapaa-ajan sanastoihin ja kohdekielen kulttuuriin. Lisäksi harjoitellaan arjen pieniä kommunikaatiotilanteita kuten tilaamaan ravintolassa ja asioimaan kaupassa. Tarkoitus on opiskella kielen ääntämistä, keskeisiä rakenteita ja sanastoa.

Valinnaisen aineen arviointi:

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin esim. myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Aktiivinen osallistuminen tunneilla on arvioinnin painopisteenä. Lisäksi tärkeää on positiivinen asenne ja motivaation uuden kielen oppimiseen, vastuullinen itsenäinen työskentely koulussa ja kotona sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen.

Valinnaisen aineen nimi: **Beats & Loops -elektronista musiikkia**

Oppiaine, johon pitkä syventävä valinnainen aine liittyy: Musiikki

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Tutustutaan mm. konemusiikkiin ja sen tuottamiseen erilaisten sovellusten ja laitteiden avulla. Valinnaisessa pyritään tarjoamaan oppilaille mahdollisuus myönteisiin musiikkikokemuksiin sekä luovaan työskentelyyn musiikkiteknologiaa hyödyntäen. Valinnainen sopii kaikille musiikin tekemisestä kiinnostuneille eikä vaadi aikaisempaa kokemusta.

Beats & Loops -elektronista musiikkia valinnaisessa perehdytään muun muassa omien kappaleiden tekemiseen sekä biittien ja looppien maailmaan käyttämällä esimerkiksi erilaisia rumpukoneita, looppereita, sampleita ja syntetisaattoreita. Oppilailla on mahdollisuus osallistua valinnaisen aineen sisällön suunnitteluun.

Valinnaisen aineen arviointi:

Keskeisellä sijalla arvioinnissa ovat oppilaan osallistuminen työskentelyyn sekä itsearviointi.

Valinnaisen aineen nimi: **Pallopelit**

Oppiaine, johon pitkä syventävä valinnainen aine liittyy: liikunta

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Tavoitteena on syventää tietoja ja taitoja eri pallopeleille yhteisistä ja toisistaan erottavista taitotekijöistä sekä lisätä pallopelien taktista osaamista. Tunneilla kehitetään oppilaiden ”palloilusilmää” eli kykyä havainnoida, ymmärtää ja soveltaa opittuja taitoja omien palloilutaitojen kehittämiseksi ja paremmaksi pelitaktiseksi osaamiseksi. Perusajatuksena on pyrkiä siirtämään jossakin pallopelissä opitut perustaidot ja -tiedot myös muihin pallopeleihin.

Kunkin pallopelin osalta harjoitellaan perustaitojen lisäksi vaativampia lajitaitoja ja peliin taktista osaamista pelitilanteessa. Tähän pyritään keskittymällä jaksoittain esim. yksilö- ja joukkuepeleihin sekä mailapeleihin omina kokonaisuuksina. Osaamista kehitetään niin harjoittelemalla kuin pelaamalla sekä havainnoimalla muiden suorituksia ja tekemällä erilaisia pari- ja ryhmätyöskentelyätehtäviä.

Valinnaisen aineen arviointi:

Numeroarviointiin vaikuttavat tuntiaktiivisuus, asenne liikuntaa ja liikkumista kohtaan, oman parhaansa yrittäminen, ryhmätyöskentely sekä oppiminen.

Valinnaisen aineen nimi: **Piirustus ja maalaus**

Oppiaine, johon pitkä syventävä valinnainen aine liittyy: kuvataide

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Valinnaisessa on tavoitteena syventää tietotaitoa erilaisten piirtimien ja maalausvälineiden käytössä, sekä niiden eri tekniikoissa. Piirustus ja maalaus valinnaisessa keskitytään pitkälti omassa ilmaisussa edistymiseen. Valinnaiseen aineeseen voidaan sisällyttää ryhmän kesken toteutettava julkinen maalausprojekti (esim. Koulun käytävän maalauskokonaisuus tai katutaide-/graffitiprojekti kaupunkitilaan) mahdollisuuksien mukaisesti.

Valinnaisessa syvennyttään erilaisten piirto- ja maalausvälineiden sekä -materiaalien käyttöön ja niitä opitaan entistä paremmin soveltamaan osana omaa ilmaisua. Osassa piirustus ja maalaus valinnaisen tehtävistä on vapaa aihe ja tekotapa.

Valinnaisen aineen arviointi:

Oppimisen arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja oppilaan yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilaita ohjataan arvioinnilla oman ilmaisun kehittämiseen, omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Arvioinnissa katsotaan myös ryhmätyöskentelytaitoja.

Valinnaisen aineen nimi: **Sesonkiruokia ja sesonkileivontaa**

Oppiaine, johon pitkä syventävä valinnainen aine liittyy: kotitalous

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Tutustumme edullisiin, nopeisiin ja sesongin mukaisiin ruokiin ja leivonnaisiin kotitalousluokassa. Tutustumme nopeisiin ja helppoihin arkiresepteihin. Huomioimme vuoden kiertoa niin raaka-aineiden, sesongin ja kalenterivuoden juhlia silmällä pitäen. Opettelemme hyödyntämään erilaisia ylijääneitä raaka-aineita ja valmistamaan niistä uusia aterioita.

Valinnaisen aineen arviointi:

Oppilaan edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin. Arviointi kohdistuu oppilaan käytännön toimintataitoihin, yhteistyö-, vuorovaikutustaitoihin sekä tiedonhankinta- ja tiedonkäsittelytaitoihin. Arviointi tapahtuu jatkuvan arvioinnin ja havainnoinnin sekä kirjallisten- ja näyttökokeiden avulla. Kotitaloudesta annetaan käytännön kotitehtäviä. Oppilaat arvioivat itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla omaa ja toisten toimintaa. Numeroarvioinnin perusteet selvitetään oppilaille kurssin alussa.

Valinnaisen aineen nimi: **Tekninen työ**

Oppiaine, johon pitkä syventävä valinnainen aine liittyy: käsityö

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Valinnaisessa suunnitellaan ja valmistetaan itselle tarpeellisia käsityötuotteita käyttäen kovien käsitöiden materiaaleja ja työtapoja. Mahdollisuus syventyä yhteen tai harjoittaa monipuolisesti eri käsityötekniikoita; 3D-mallinnus ja valmistus laserilla tai 3D-tulostimella, puun työstö, metallin työstö ja elektroniikkarakentelu.

Valinnaisen aineen arviointi:

Teknisen työn arvioinnissa painottuvat suunnitelmallisuus, työskentelytaidot ja turvallisuuden noudattaminen. Hyväksyttävään suoritukseen vaaditaan oppilaalta oman työn suunnitteleminen ja työn saattaminen valmiiksi.

Valinnaisen aineen nimi: **Tekstiilityö**

Oppiaine, johon pitkä syventävä valinnainen aine liittyy: käsityö

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Valinnaisjaksolla suunnitellaan ja valmistetaan itselle mieluisia käsityötuotteita käyttäen pehmeiden käsitöiden materiaaleja ja työtapoja.

Mahdollisuus syventyä yhteen tai harjoittaa monipuolisesti harjoittaa monipuolisesti eri käsityötekniikoita; ompelu, värjäys, kankaanpainanta, huovutus, makramee, neulonta, virkkaus jne. Myös tuunausprojekteille tervetuloa! Oma käsityötuote voi olla vaikkapa huppari, kesävaate, sisustustekstiili, harrastusväline, laukku, matto, neulevaate tai -asuste, koru, printti jne.

Valinnaisen aineen arviointi:

Jaksoon kuuluu kokonaisen käsityön toteuttaminen eli suunnittelu, kokeilut, valmistus ja itsearviointi.

5.2.2 Soveltavat valinnaiset aineet, pitkä 2vvt

Valinnaisen aineen nimi: **BiMa - biologia ja maantieto**

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Syventää biologian ja maantiedon tietoja ja taitoja. Millaista tuhoa hurrikaani Katrina sai aikaan vuonna 2005? Miten ihmisen ruuansulatus toimii käytännössä? Keitä ovat maorit? Mitä kolibrit tekevät öisin?

Aiheita tutkimuksiin ja tekemiseen löytyy muun muassa luonnosta, ihmisestä, eläimistä, maailman eri kulttuureista ja maailmalla mylläävistä luonnonilmiöistä ja -katastrofeista. Huomioon otetaan kurssilaisten omat toiveet aiheista ja ilmiöistä, joita olisi hauska tutkia. Voimme esimerkiksi rakentaa loukkuja, avata eläimiä, katsella elokuvia, askarrella tulivuoria, kasvattaa karpäsiä ja perehtyä aboriginaalien elämään.

BiMa valinnaisessa keskitytään kokeellisiin töihin, tutkimusten tekemiseen ja projekteihin sekä yksin että ryhmässä.

Valinnaisen aineen arviointi:

Arviointi tapahtuu jatkuvan arvioinnin perusteella. Eli arvioinnissa huomioidaan tuntityöskentely sekä tunnilla annetut tehtävät ja tutkimusraportit, jotka kootaan portfolion eli oppimiskansion muotoon. BiMa valinnaisessa ei ole kokeita.

5.2.3 Syventävät valinnaiset aineet, lyhyt 1vv

Valinnaisen aineen nimi: **Avaruuskurssi**

Oppiaine, johon lyhyt syventävä valinnainen aine liittyy: Maantieto

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Oppia ymmärtämään maailmankaikkeutta, omaa aurinkokuntaamme sekä avaruudellisten työkalujen käyttöä tutkimustyössä.

Tutkimme avaruutta, kuten lähiavaruutta, aurinkokunnan vieraita kappaleita ja maailmankaikkeutta. Lisäksi tutustumme tutkimusasemiin, teleskooppeihin sekä siihen, miten satelliitteja käytetään maapallon tutkimiseen ja sään ennustamiseen.

Mahdollisuuksien mukaan vierailu esimerkiksi tähtitornille ja osallistuminen avaruusviikoille.

Valinnaisen aineen arviointi:

Arvioinnissa huomioidaan tuntityöskentely, asennoituminen sekä tunnilla annetut tehtävät.

Arviointi: hyväksytty/hylätty.

Valinnaisen aineen nimi: **Arkkitehtuuri ja muotoilu**

Oppiaine, johon lyhyt syventävä valinnainen aine liittyy: Kuvataide

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Muotoilu ja arkkitehtuuri ovat jo vuosituhansia olleet erottamaton osa ihmisten arkea ja kaupungistumisen myötä niiden merkitys on edelleen vahvistunut. Valinnaisjaksolla on tavoitteena kehittää entisestään tuntemusta arkkitehtuurista ja muotoilusta, sekä oppia suunnittelu- ja muotoiluprosessin vaiheet ja osata soveltaa niitä työskentelyssään.

Arkkitehtuuri- ja muotoiluvallinnainen perustuu ensisijaisesti käytännön rakentelu- ja muotoilutehtäviin. Valinnaisjaksolla opitaan muotoilun perusteita, harjoitellaan muotoiluprosessia ja rakennetaan pienoismalleja erilaisista tuotteista ja rakennuksista monenlaisia materiaaleja käyttäen. Työskentely sisältää yksilö- ja ryhmätehtäviä. Arkkitehtuurissa rakenteet, tila, valo, materiaalit, värit ja muodot ovat keskeisiä tekijöitä työskentelyssä. Tuotesuunnittelussa pohditaan muun muassa käytettävyyttä ja

materiaalivalintoja. Valinnaisessa aineessa tutustutaan myös arkkitehtuurin sekä muotoilun historiaan ja alojen tärkeisiin suunnittelijoihin.

Valinnaisen aineen arviointi:

Arvioinnissa katsotaan oppilaan työskentelyn tavoitteellisuutta, mielikuvitusta ja ongelmanratkaisutaitoja ja kykyä käyttää eri materiaaleja tarkoituksenmukaisesti työskentelyssään. Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja yksilöllisen edistymisen sekä ryhmän jäsenenä toimimisen huomioivaa.

Valinnaisen aineen nimi: **Historialliset elokuvat ja dokumentit**

Oppiaine, johon lyhyt syventävä valinnainen aine liittyy: historia

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Opit uutta menneisyydestä, syvennät käsitystäsi historiallisista ilmiöistä ja kehität kulttuurintuntemustasi. Valinnaisessa katsotaan oppilaiden toiveiden ja mahdollisuuksien mukaan historiallisia tapahtumia ja henkilöitä käsitteleviä elokuvia ja dokumentteja. Välissä keskustellaan katsotusta elokuvasta tai dokumentista sekä siihen liittyvistä teemoista.

Valinnaisen aineen arviointi:

Valinnaisesta ei anneta numeroarvosanaa, hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan läsnäoloa oppitunneilla sekä elokuvien ja dokumenttien katsomista ja niiden kommentointia. Ei kokeita eikä läksyjä.

Valinnaisen aineen nimi: **Juokse ja voimaile tavoitteellisesti**

Oppiaine, johon lyhyt syventävä valinnainen aine liittyy: liikunta

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Opit uutta henkilökohtaisesta harjoitusohjelman suunnittelusta, syvennät tietouttasi kuntosali- ja juoksuharjoittelusta ja kehität haluamiasi osa-alueita. Valinnaiseen osallistuminen edellyttää kiinnostusta oman harjoittelun suunnitteluun ja sen seuraamiseen.

Valinnaisessa käydään lyhyesti läpi juoksu- ja kuntosaliharjoittelun teoriaa, jonka jälkeen laadit itsellesi henkilökohtaiset tavoitteet ja harjoitusohjelman. Tunneilla toteutetaan oppilaiden

harjoitusohjelmiin sopivia juoksuharjoitteita ja käydään mahdollisuuksien mukaan kuntosalilla ohjatusti. Oppilaiden toiveet otetaan huomioon valinnaistuntien sisällöissä.

Valinnaisen aineen arviointi:

Valinnaisesta ei anneta numeroarvosanaa, hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan jakson alussa laadittu henkilökohtainen harjoitusohjelma ja harjoituspäiväkirja.

Valinnaisen aineen nimi: **Lauluklubi**

Oppiaine, johon lyhyt syventävä valinnainen aine liittyy: musiikki

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Valinnaisen tavoitteena on ilmaisun, itsetuntemuksen ja minäpystyvyyden kehittyminen laulun kautta, yhdessä toimiminen ja rohkaistaminen laulamiseen sekä musiikin luoma hyvinvointi luonnollisena osana elämää.

Lauluklubilla lauletaan yhdessä paljon erilaista ohjelmistoa. Valinnaisryhmä osallistuu ohjelmiston ja mahdollisten esiintymisten suunnittelemiseen. Lisäksi valinnaisessa voi opiskella myös säestämistä eri soittimilla, tutustua laulutekniikoihin sekä harjoitella mikrofonin käyttöä. Tarjolla on tietysti myös karaokea!

Valinnaisen aineen arviointi:

Keskeisellä sijalla arvioinnissa ovat oppilaan osallistuminen sekä itsearviointi.

Valinnaisen aineen nimi: **Leivontataidot**

Oppiaine, johon lyhyt syventävä valinnainen aine liittyy: kotitalous

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Leivontataidot valinnaisessa on tavoitteena perehtyä leivonnän perustaitoihin ja tekniikoihin. Kertaamme erilaiset taikinatyyppit ja valmistamme niistä erilaisia leivonnaisia. Valinnaisessa aineessa leivotaan sekä suolaisia että makeita leivonnaisia arkeen ja juhlaan. Tuntien sisältöön vaikuttavat kalenterivuoden juhlat sekä kurssilaisten toiveet.

Valinnaisen aineen arviointi:

Arviointiin vaikuttaa tunnilla saatu näyttö oppilaan osaamisesta.

Valinnaisen aineen nimi: **Luova kirjoittaminen**

Oppiaine, johon lyhyt syventävä valinnainen aine liittyy: Suomen kieli ja kirjallisuus

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Opintojaksolla tutustutaan luovaan kirjoittamiseen erilaisten harjoitusten avulla. Luovat kirjoitusharjoitukset auttavat ideoimaan niin pitkiä kuin lyhyempiäkin tekstejä. Luova kirjoittaminen myös rentouttaa ja opettaa löytämään tapoja ilmaista omia ajatuksia tekstin avulla. Luovan kirjoittamisen opintojaksolla keskitytään oman mielikuvituksen käyttämiseen kirjoittamisessa. Sisältönä on erilaisia kirjoitusharjoituksia yksin ja ryhmässä.

Tavoitteena on saattaa yksi isompi kirjoitusprosessi loppuun ja annetun palautteen kautta syventää omaa osaamistaan kirjoittamisen parissa. Kirjoittamista harjoitellaan monipuolisesti myös omien tavoitteiden mukaisesti.

Valinnaisen aineen arviointi:

Arviointi perustuu kirjoitusharjoitusten suorittamiseen, muiden tekstien lukemiseen osallistumiseen ja yhden isomman ideoimansa kirjoitustuotoksen kirjoittamiseen.

Valinnaisen aineen nimi: **Suunnittele ja valmista käsityötuote, kovat materiaalit**

Oppiaine, johon lyhyt syventävä valinnainen aine liittyy: käsityö

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Valinnaisjaksolla suunnitellaan ja valmistetaan itselle tarpeellisia käsityötuotteita käyttäen kovien käsitöiden materiaaleja ja työtapoja.

Mahdollisuus syventyä yhteen tai harjoittaa monipuolisesti eri käsityötekniikoita; 3D-mallinnus ja valmistus laserilla tai 3D-tulostimella, puun työstö, metallin työstö ja elektroniikkarakentelu.

Valinnaisen aineen arviointi:

Valinnaisen aineen arvioinnissa painottuvat suunnitelmallisuus, työskentelytaidot ja turvallisuuden noudattaminen. Hyväksyttävään suoritukseen vaaditaan oppilaalta oman työn suunnitteleminen ja työn saattaminen valmiiksi.

Valinnaisen aineen nimi: **Suunnittele ja valmista käsityötuote, pehmeät materiaalit**
Oppiaine, johon lyhyt syventävä valinnainen aine liittyy: käsityö

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Valinnaisjaksolla suunnitellaan ja valmistetaan itselle tarpeellisia käsityötuotteita käyttäen pehmeiden käsitöiden materiaaleja ja työtapoja.

Mahdollisuus kässäillä monipuolisesti eri käsityötekniikoilla; ompelu, värjäys, kankaanpainanta, huovutus, makramee, neulonta, virkkaus jne. Myös tuunausprojekteille tervetuloa! Oma käsityötuote voi olla, vaikka huppari, kesävaate, sisustustekstiili, harrastusväline, laukku, neulevaate tai -asuste, koru, printti jne.

Valinnaisen aineen arviointi:

Jaksoon kuuluu kokonaisen käsityön toteuttaminen eli suunnittelu, kokeilut, valmistus ja itsearviointi.

5.2.4 Soveltavat valinnaiset aineet, lyhyt 1vvt

Valinnaisen aineen nimi: **Hyvinvoiva ja onnellinen minä**

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Omasta hyvinvoinnista huolehtiminen on hyvän ja onnellisen elämän perusedellytyksiä. Onnelliset ihmiset voivat paremmin ja heillä on positiivinen vaikutus ympäristöönsä. Oman hyvinvoinnin ylläpitämiseksi tarvitaan taitoja, jotka ovat opittavissa. Niitä ovat esimerkiksi läsnäolo-, vahvuus-, ihmissuhde-, itsensä johtamisen ja onnellisuustaidot. Tavoitteena on lisätä oppilaan hyvinvointia ja onnellisuutta. Oppilas oppii, mistä hyvinvointi ja onnellisuus koostuvat

sekä saa konkreettisia keinoja työkaluja oman hyvinvoinnin ja onnellisuuden ylläpitoon.

Oppilas tutustuu oppitunneilla hyvinvointitaitoihin ja sen osataitoihin, joita ovat läsnäolo-, vahvuus-, ihmissuhde-, myötätunto-, tunne-, itsensä johtamisen ja onnellisuustaidot. Hän saa tietoa aivojen tuottamista vääristymistä, jotka ovat hyvinvoinnin ja onnellisuuden esteenä. Tunneilla kokeillaan erilaisia harjoitteita, jotka rauhoittavat, rentouttavat ja virkistävät meitä. Ne kehittävät myös itsetuntemusta ja tuovat hyvää oloa.

Valinnaisen aineen arviointi:

Arviointi perustuu oppilaan omaan aktiivisuuteen kehittää omaa hyvinvointiaan kokonaisvaltaisesti ja oppimispäiväkirjan kirjoittamiseen.

Valinnaisen aineen nimi: **Tukioppilaskoulutus**

Valinnaisen aineen tavoite ja sisältö:

Haluatko edistää viihtymistä koulussa ja parantaa koulun ilmapiiriä? Tule tukioppilaaksi!

Tukioppilastoiminnan tavoitteena on etsiä keinoja yhteishengen luomiseksi, jotta ketään ei jätetä yksi eikä kiusata. Toimintaan kuuluu tukioppilaiden pitämät 7.-luokkalaisten ryhmäyttämistunnit, erilaisten teemapäivien järjestäminen sekä kiusaamisen vastainen työ. 8. luokalla saat tukioppilaiden peruskoulutuksen, jossa vahvistetaan mm. Itsetuntemusta, harjoitellaan ryhmässä toimimista, koulukiusaamisen käsittelyä ja suunnitellaan tukioppilastunteja. 9. luokalla pidetään tukioppilastunteja ja järjestetään toimintaa koulussa. Tukioppilaskoulutuksessa opit vuorovaikutus- ja ryhmänohjaamistaitoja, joista on varmasti hyötyä myös tulevaisuudessa.

Valinnaisen aineen arviointi:

Valinnainen arvioidaan painottaen aktiivista osallistumista kurssilla ja tukioppilastoiminnassa.